

Хабінець Ольга Михайлівна

*Студентка Чернівецького національного університету
ім. Ю. Федьковича*

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ: МОЖЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ЧИ ШЛЯХ В НІКУДИ?

В умовах активізації процесів інтеграції та глобалізації світового господарства посилюється роль зовнішньоторговельних відносин держави. Зовнішня торгівля є невід'ємною складовою національної економіки та інструментом урядової політики, за допомогою якого вирішуються такі першочергові завдання як підвищення конкурентоспроможності економіки та удосконалення процесів виробництва, зростання добробуту населення, підвищення рівня і якості його життя. Як стверджував відомий український науковець-економіст С.І. Юрій: «Саме міжнародна конкуренція змушує суб'єкти господарювання розвивати виробничі процеси на рівні світових стандартів, випускати високоякісну продукцію, використовувати процеси спеціалізації та кооперації виробництва на міжнародному рівні» [2].

Україна є молодою державою, яка перебуває на етапі входження в систему світових господарських зв'язків, і від того, як цей процес буде здійснюватися, на пряму залежить, які можливості економічного розвитку вона зможе отримати в майбутньому. Роль нашої країни у світовому торговому просторі є незначною. У 2017 році, в рейтингу залучення країн до міжнародної торгівлі, Україна посіла 119 місце зі 189.

Значна частка експорту у ВВП та високий рівень залежності України від імпорту, зумовлюють те, що особливу увагу сучасні українські економісти приділяють саме проблемам зовнішньоторговельної політики. Хотілось би зазначити, що ці дослідження є особливо актуальними та важливими з огляду на участь України у Світовій організації торгівлі та створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом.

Досі немає єдиної та чітко визначеної позиції щодо лібералізації зовнішньої торгівлі України. Багато економістів, говорячи про розширення свободи для здійснення імпорتنих та експортних операцій, вважають, що таким чином підривається економіка держави та стабільність національної валюти, зникають підприємства, а то й цілі галузі через неможливість вітчизняних товарів конкурувати з імпортними.

Варто зазначити і те, що якщо сальдо платіжного балансу країни з року в рік є негативним, це спричиняє постійний відтік капіталу за кордон.

Також в Україні є проблеми, які заважають покращенню ситуації з експортом: високий рівень тінізації української економіки, неповернення експортерам бюджетного відшкодування ПДВ, технологічна відсталість, несприятливий підприємницький та інвестиційний клімат.

На основі цього можна зробити висновок, що державі потрібно впроваджувати політику протекціонізму, наприклад, скорочувати імпорт та збільшувати обсяги експорту. Проте цей процес, через постійне надходження в країну іноземної валюти, неминуче вплине на курс національної одиниці – підвищить його. В свою чергу підвищення курсу буде стимулювати імпорт і скорочувати експорт, що неминуче призведе до погіршення стану платіжного балансу, і, як наслідок, підірве фінансову стабільність країни.

При впровадженні протекціоністських заходів варто визначитись: чиї інтереси має захищати держава: споживачів чи виробників? Споживачі, звісно ж, зацікавлені в зниженні ставок ввізного мита або ж ліквідації митних бар'єрів взагалі, що дозволило б знизити ціни на імпорту продукцію і, відповідно, стримувало б зростання цін на вітчизняні товари. У виробників зовсім інша позиція: вони зацікавлені у збереженні робочих місць, існування яких визначається попитом саме на вітчизняну продукцію. «Протекціонізм жертвує споживачем заради виробника, тобто метою заради засобів», – писав Фредерік Бастіа.

Але ж неможливо знайти істину, розглядаючи предмет лише з однієї сторони. Якщо говорити про взаємозв'язок зовнішньої торгівлі з процесами фінансової стабілізації та можливостями економічного розвитку, то можна простежити прямий та опосередкований зв'язок. Прямо зовнішня торгівля впливає на економіку країни через збільшення обсягів ВВП і, відповідно, через обсяги фінансових ресурсів, які знаходяться в розпорядженні суб'єктів господарювання. Опосередкований зв'язок проявляється через інвестиції в довгострокові активи, які, можна сказати, будуть підживлювати економіку. С.І. Юрій писав: «Гроші завжди мають вектор там, де є прибуток. Високий прибуток – вони летять, менший – ідуть, ще менший – йдуть, мінімальний – повзуть» [1].

Позитивний вплив зовнішньої торгівлі на ВВП здійснює не тільки експорт, а й імпорт, якщо його структура складається з товарів, які дозволяють удосконалити вітчизняне виробництво та підвищити рівень якості продукції. Також лібералізація торгівлі дозволяє виключити

можливість повторного здійснення наукових досліджень, завдяки вільному руху результатів цих досліджень між державами.

Важливим і те, що зовнішня торгівля прямо впливає на податкові надходження державного бюджету України. Вирівнювання негативного сальдо платіжного балансу, шляхом обмеження доступу на український ринок імпортованих товарів, може призвести до значних податкових втрат.

З огляду на вище висвітлене, хотілось би зазначити, що процеси, які на даний момент відбуваються в Україні, вимагають розробки механізму державного регулювання з урахуванням особливостей і можливостей нашої країни та світового досвіду. Покращення структури зовнішньої торгівлі України відбувається дуже повільно, вона все ще залишається неефективною і це не стимулює державу до інноваційного розвитку.

Для того, аби лібералізація торгівлі допомогла країні розвиватися, перш за все, необхідними є чітко визначені пріоритети держави, а також узгодженість дій влади, бізнесу та суспільства в цілому.

Література:

1. Юрій Сергій Ілліч : біобібліогр. покажч. / уклад. Л. А. Струтинська ; відп. за вип. та автор вступ. ст. К. З. Возьний. Київ : Знання; Тернопіль : ТНЕУ, 2010. 88 с.

2. Юрій С.І. Міжнародні фінанси в умовах глобалізаційних процесів. *Світ фінансів*. 2006. № 3. С. 23 – 37.

3. Юрій С.І., Савельєв Є.В. Новий світовий економічний порядок: історія, теорія, напрямки формування. *Журнал європейської економіки*. 2009. № 4. С. 353 – 370.

Ходан Максим Анатолійович

Студент Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Відомий український учений професор Юрій С.І. свого часу зазначав, що дослідження складових державних фінансів через призму практичних аспектів побудови бюджетної та податкової системи, а також загальнодержавних фондів і державного кредиту дає змогу отримати уявлення про державні фінанси як про основу економічного благополуччя держави і народу [1]. Невід'ємною складовою державних фінансів